

คดีโฮปเวลล์

คดีพิพาทระหว่างบริษัทโฮปเวลล์ (ประเทศไทย) จำกัด กับกระทรวงคมนาคมและการรถไฟแห่งประเทศไทย ("รฟท.") ที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครอง

กลางให้บังคับคดีตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ และมีผลให้ฝ่ายเอกชนชนะคดีหน่วยงานรัฐและรัฐต้องชดใช้เงินจำนวนกว่า 12,000 ล้านบาท มีประเด็นน่าสนใจหลายประการโดยเฉพาะการปรับบทกฎหมายที่แตกต่างกันระหว่างศาลปกครองกลางและศาลปกครองสูงสุดในประเด็นอายุความการใช้สิทธิตามกฎหมายซึ่งถือเป็นประเด็นแห่งการแพ้ชนะคดีกันเลยทีเดียว

เกี่ยวกับเรื่องอายุความ มีหลักการสำคัญ 4 ประการที่เป็นข้อกฎหมายสำคัญในคดีนี้ กล่าวคือ

1. ศาลไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบหรือแก้ไขคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้ เว้นแต่ต้องด้วยกรณีตามที่กฎหมายบัญญัติเท่านั้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นพ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 หรือ พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 ที่ใช้บังคับอยู่ในช่วงของกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการต่างกำหนดให้ศาลมีอำนาจเพิกถอนหรือไม่บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้หากการยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

2. อายุความเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

3. ข้อพิพาทใดที่อาจเสนอเป็นคดีต่อศาลได้ภายในอายุความการฟ้องคดี ข้อพิพาทนั้นก็สามารถเสนอต่ออนุญาโตตุลาการได้ภายในกำหนดระยะเวลาเดียวกัน

4. การนับอายุความต้องนับอายุความตามบทบัญญัติที่ใช้บังคับในขณะที่ศาลทำการพิจารณาคดีและอายุความใหม่ใช้ย้อนหลังได้ ซึ่งอาจมีผลเป็นการยื่นหรือขยายอายุความเดิม

ลำดับ	วันที่	เหตุการณ์	ข้อสังเกต/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
1.	9 พ.ย. 2533	วันที่ลงนามในสัญญาสัมปทาน (คู่กรณีตามสัญญาสัมปทานทุกฝ่ายต่างเข้าใจตรงกันว่าอายุความใช้สิทธิมีระยะเวลา 10 ปี)	กฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับเรื่องอายุความการใช้สิทธิในกรณีที่ทำสัญญา คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยมาตรา 193/30 กำหนดอายุความในการใช้สิทธิให้มีกำหนด 10 ปี
2.	30 ม.ค. 2541	โฮปเวลล์ได้รับหนังสือบอกเลิกสัญญาสัมปทาน	ร.ฟ.ท.ส่งหนังสือบอกเลิกสัญญาสัมปทานเมื่อวันที่ 27 ม.ค. 2541
3.	11 ต.ค. 2542	พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ใช้บังคับ	<ul style="list-style-type: none"> มาตรา 51 การฟ้องคดีเกี่ยวกับข้อพิพาทตามสัญญาทางปกครอง ให้ยื่นฟ้องภายใน 1 ปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี อายุความการฟ้องคดีตามสัญญาสัมปทานลดลงจาก 10 ปี ตามข้อ 1. เป็น 1 ปีตามกฎหมายจัดตั้งศาลปกครอง
4.	9 มี.ค. 2544	ศาลปกครองกลางเปิดดำเนินการ ในวันที่กฎหมายจัดตั้งศาลปกครองมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 11 ต.ค. 2542 ศาลยังไม่เปิดทำการ	<ul style="list-style-type: none"> ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองกลาง ข้อ 2. กำหนดให้ศาลปกครองกลางเปิดดำเนินการในวันที่ 9 มี.ค. 2544 (ราชกิจจานุเบกษาลงวันที่ 28 ก.พ. 2544) ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าอายุความต้องเริ่มนับจากวันที่ศาลเปิดทำการจริง ก่อนเปิดศาลไม่อาจฟ้องคดีได้ อายุความจึงไม่เริ่มนับ
5.	30 ม.ค. 2546	ครบกำหนด 5 ปี นับแต่วันที่โฮปเวลล์ได้รับหนังสือบอกเลิกสัญญาสัมปทาน	<ul style="list-style-type: none"> โฮปเวลล์ได้รับหนังสือบอกเลิกสัญญาสัมปทาน เมื่อวันที่ 30 ม.ค. 2541 อายุความสัญญาสัมปทานเปลี่ยนเป็น 5 ปี ตามพ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ 5) [ดูข้อ 8.]
6.	24 พ.ย. 2547	โฮปเวลล์ยื่นเสนอข้อพิพาทต่อคณะอนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณา	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาที่ศาลพิจารณาเป็นประเด็นหลักแห่งคดีคือ ณ วันที่โฮปเวลล์ยื่นเสนอข้อพิพาทต่อคณะอนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณานั้น ต้องเลยอายุความการใช้สิทธิตามกฎหมายหรือยัง และในกรณีนี้ควรใช้อายุความ 1 ปี หรือ 5 ปี หรือ 10 ปี และเริ่มนับอายุความเมื่อใด ศาลปกครองสูงสุดใช้ใช้อายุความ 5 ปี ตามข้อ 8. และให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ 9 มี.ค. 2544 ตามข้อ 4.
7.	9 มี.ค. 2549	ครบกำหนด 5 ปี นับแต่วันที่ศาลปกครองกลางเปิดดำเนินการ	ศาลปกครองกลางเปิดดำเนินการครั้งแรกในวันที่ 9 มี.ค. 2544
8.	28 ก.พ. 2551	อายุความการฟ้องคดีทางปกครอง 5 ปี มีผลใช้บังคับในกรณีของสัญญาทางปกครอง (11 ต.ค. 2542 - 27 ก.พ. 2551 ใช้ใช้อายุความ 1 ปี)	พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2551 กำหนดให้การฟ้องคดีเกี่ยวกับข้อพิพาทตามสัญญาทางปกครอง ให้ยื่นฟ้องภายใน 5 ปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

ข่าวหุ้น

Khao Hoon
Circulation: 90,000
Ad Rate: 850

Section: First Section/วิเคราะห์สถานการณ์ตลาดทุน

วันที่: พุธที่ 25 เมษายน 2562

ปีที่: 25

ฉบับที่: 6200

หน้า: 5(กลาง)

Col.Inch: 77.68

Ad Value: 66,028

PRValue (x3): 198,084

ศิลปิน: ชาว-ดำ

คอลัมน์: CAP & CORP FORUM: คดีไฮโปเวลล์

ในการพิจารณาคดีของศาลปกครองกลางนั้น ศาลปกครองกลางพิจารณาเห็นว่าการที่ไฮโปเวลล์ยื่นเสนอข้อพิพาทต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2547 นั้น เป็นการยื่นเสนอข้อพิพาทเมื่อพ้นกำหนดอายุความ 5 ปี ตามพ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดว่าการฟ้องคดีเกี่ยวกับข้อพิพาทตามสัญญาทางปกครอง ให้ยื่นฟ้องภายใน 5 ปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี และประเด็นอายุความการใช้สิทธิ ศาลเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เมื่อไฮโปเวลล์ใช้สิทธิเมื่อพ้นกำหนดอายุความ ศาลจึงไม่สามารถบังคับตามคำชี้ขาดหรือให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะกรรมการได้

ในประเด็นนี้ ท่านผู้อ่านต้องเข้าใจก่อนว่าการจัดตั้งศาลปกครองและการมีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครองเป็นเรื่องใหม่ ณ ขณะที่คุณัญญาลงนามในสัญญาสัมปทานเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2533 นั้น กฎหมายที่ใช้บังคับกับสัญญาคือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (“ป.พ.พ.”) เท่านั้น โดยมาตรา 193/30 ของป.พ.พ.กำหนดอายุความในการใช้สิทธิไว้ 10 ปี ซึ่งยาวกว่าที่พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดไว้เพียง 1 ปี และต่อมาได้แก้ไขเป็น 5 ปี

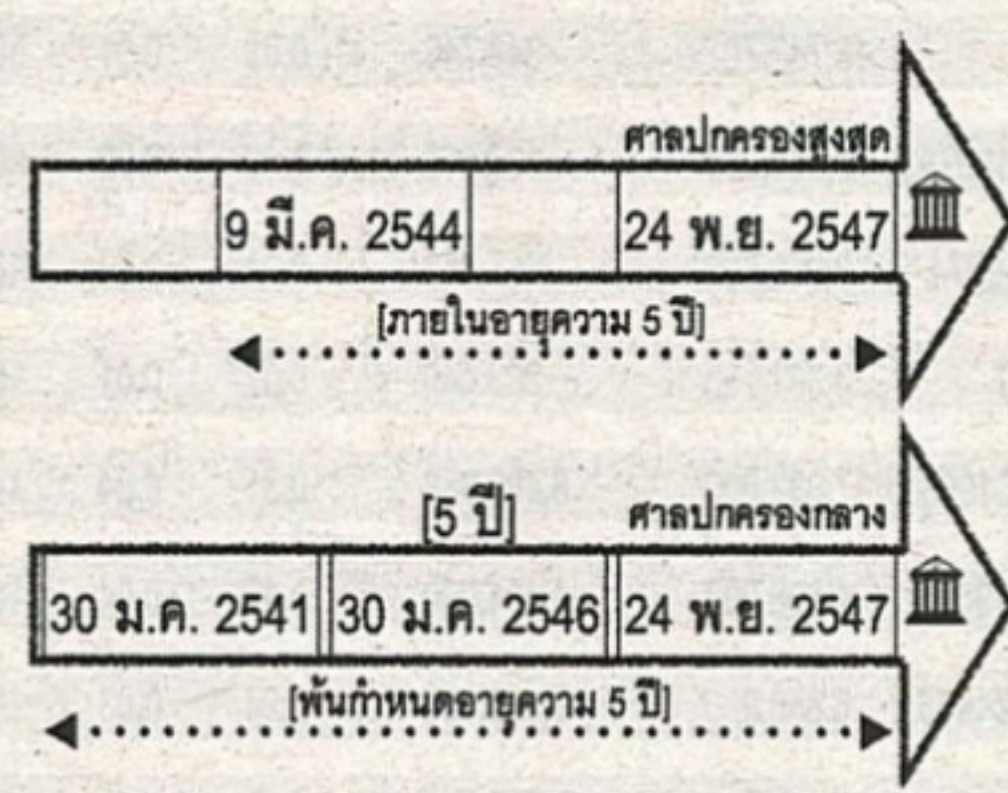
ต่อมาอายุความ 5 ปีตามพ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551 แต่ว่าคดีนี้ไฮโปเวลล์ได้เสนอข้อพิพาทต่อคณะกรรมการตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน 2547 ซึ่งขณะที่คณะกรรมการพิจารณาข้อพิพาท พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดอายุความไว้เพียง 1 ปี แต่ในการพิจารณาคดีของศาล ศาลปกครองกลางใช้กำหนดอายุความย้อนหลังให้ โดยขณะที่ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง อายุความใช้สิทธิที่กฎหมายกำหนดไว้คือ ใช้สิทธิโดยกระบวนการอนุญาตตุลาการก็ต้องใช้อายุความ 5 ปี เช่นกัน ศาลจึงพิจารณาว่า ณ วันที่ 24 พฤศจิกายน 2547 นั้นยังอยู่ภายในระยะเวลา 5 ปีหรือไม่นับจากวันที่เกิดข้อพิพาทระหว่างไฮโปเวลล์และร.พ.ท.

ตามข้อเท็จจริงในคดี ศาลปกครองกลางเห็นว่า วันที่ถือได้ว่าเป็นเหตุแห่งการได้แย่งสิทธิและให้สิทธิแก่ไฮโปเวลล์ในการเสนอข้อพิพาทต่อคณะกรรมการคือวันที่ 30 มกราคม 2541 อันเป็นวันที่ไฮโปเวลล์ได้รับหนังสือบอกเลิกสัญญาสัมปทานจากร.พ.ท. ซึ่งจะครบกำหนด 5 ปี ในวันที่ 30 มกราคม 2546 ดังนั้น เมื่อไฮโปเวลล์เสนอข้อพิพาทต่อคณะกรรมการในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2547 คดีจึงเป็นอันขาดอายุความใช้สิทธิแล้ว

แต่ในขณะที่ศาลปกครองสูงสุดมีความเห็นต่างในประเด็นของการเริ่มนับระยะเวลา 5 ปี เนื่องจากศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ระยะเวลาอันควรเริ่มนับในวันที่ศาลปกครองกลางเปิดดำเนินการแล้วเพราะเป็นวันที่คู่กรณีสามารถใช้สิทธิได้อย่างแท้จริง แม้ว่ากรณีนี้ คู่กรณีจะไม่ได้ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลทันทีก็ตาม ดังนั้น เมื่อศาลปกครอง

กลางเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2544 อายุความใช้สิทธิจึงต้องเริ่มนับจากวันที่ 9 มีนาคม 2544 มิใช่วันที่ 30 มกราคม 2541 ตามที่ศาลปกครองกลางวินิจฉัย เมื่อไฮโปเวลล์เสนอข้อพิพาทต่อคณะกรรมการในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2547 คดีจึงยังไม่ขาดอายุความ

เมื่อศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยแล้วว่าไม่มีเหตุเพิกถอนคำชี้ขาดอันเนื่องมาจากปัญหาอายุความ จากนั้นศาลจึงได้เข้าไปวินิจฉัยในประเด็นแห่งเนื้อหาที่แท้จริงว่าคณะกรรมการมีคำชี้ขาดโดยไม่ชอบหรือฝ่าฝืนต่อบทกฎหมายในประเด็นอื่น ๆ หรือไม่ ซึ่งในส่วนนี้ศาลปกครองกลางยังไม่ได้วินิจฉัย และเมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าการดำเนินการในชั้นอนุญาตตุลาการชอบด้วยกฎหมายแล้วและไม่ปรากฏประเด็นอื่นที่จะทำให้คำชี้ขาดไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลจึงได้มีคำพิพากษาให้กลับคำพิพากษาของศาลปกครองกลางและให้บังคับตามคำชี้ขาดของคณะกรรมการและให้คู่สัญญาฝ่ายรัฐปฏิบัติตามคำพิพากษายภายใน 180 วัน ■

แต่ในขณะที่ศาลปกครองสูงสุดมีความเห็นต่างในประเด็นของการเริ่มนับระยะเวลา 5 ปี เนื่องจากศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ระยะเวลาอันควรเริ่มนับในวันที่ศาลปกครองกลางเปิดดำเนินการแล้วเพราะเป็นวันที่คู่กรณีสามารถใช้สิทธิได้อย่างแท้จริง แม้ว่ากรณีนี้ คู่กรณีจะไม่ได้ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลทันทีก็ตาม ดังนั้น เมื่อศาลปกครอง